

Identificatie en typering van LOVS Cito - WOORDENSCHAT

Praktische Informatie	
1. <u>Productinformatie</u>	Leerling- en onderwijsvolgsysteem (LOVS) – Woordenschat; Cito; Saskia van Berkel, Nicole Alberts, Maartje Hilde, Inge Groenen; 2009 - 2012, de kostprijs van het materiaal behoudens prijswijzigingen: € 68,10 per map per leerjaar voor de handleiding, € 6,85 of € 8,70 per set van 5 toetsboekjes. De afname van de toets gebeurt digitaal of op papier. Indien de toets digitaal afgenomen wordt dan kost dit € 0,65 per afname. Het instrument komt uit Nederland.
2. <u>Wat en voor wie?</u>	De toetsen van Cito LOVS - Woordenschat zijn bedoeld om het niveau van de woordenschat van leerlingen vast te stellen en op te volgen van het eerste (groep 3) tot en met het zesde leerjaar (groep 8). Deze toetsen bieden ook de mogelijkheid om het onderwijs op klas- en schoolniveau te volgen en na te gaan of de school beantwoordt aan de doelstellingen die ze nastreeft.
3. <u>Welk soort instrument?</u>	☐ Toets ☒ Volgsysteem ☐ Observatiewijzer ☐ Portfolio ☐ Andere
4. <u>Hoe lang duurt de afname?</u>	De toetsen van Cito LOVS - Woordenschat in het eerste en tweede leerjaar (groep 3 en 4) bestaan uit 2 delen per afnamemoment. Elk toetsdeel bevat 25 opgaven. De afnametijd bedraagt 30 tot 35 minuten per toetsdeel. De toetsen voor het vierde tot en met het zesde leerjaar (groep 5 tot en met 8) bestaan uit twee delen per afnamemoment en bevatten elk 35 opgaven. De afnametijd bedraagt 45 minuten.
5. <u>Eén of meer meetmomenten?</u>	☐ Eén meetmoment ☒ Meer meetmomenten Voor elk meetmoment wordt er een andere toets voorzien. In het eerste tot en met het vijfde leerjaar

	<p>(groep 3 tot en met 7) worden er twee toetsmomenten voorzien:</p> <ul style="list-style-type: none"> – in de tweede helft van januari of in de eerste week van februari – in juni <p>In het zesde leerjaar (groep 8) wordt er slechts één toets afgenomen in november.</p>
6. <u>Klassikale of individuele afname?</u>	☒ Klassikaal ☐ Individueel
7. <u>Geeft het instrument resultaten op leerlingenniveau, klasniveau of op schoolniveau?</u>	☒ Leerlingenniveau ☒ Klasniveau ☒ Schoolniveau <p>De toetsen geven informatie op leerlingen- klas- en schoolniveau. Indien de school gebruik maakt van het Computerprogramma LOVS, dan is het mogelijk om via de module ‘Schoolzelfevaluatie’ overzichten te maken om op schoolniveau de kwaliteit van het gegeven onderwijs te evalueren.</p>
Omschrijving van het instrument	
8. <u>Welke vaardigheden?</u>	<p>Vaardigheden:</p> ☒ Lezen ☐ Schrijven ☐ Spreken/Gesprek ☒ Luisteren <p>Competenties:</p> ☒ Taalcompetentie ☐ Zelfsturende competentie ☐ Leercompetentie ☐ Sociale competentie <p>Deelcompetenties:</p> <p>De toetsen van Cito LOVS - Woordenschat peilen naar de taalcompetentie binnen luisteren (eerste leerjaar) en lezen (tweede tot en met zesde leerjaar). Vanaf het tweede leerjaar is het mogelijk om de toets digitaal af te nemen waarbij leerlingen de opgaven kunnen lezen en beluisteren. In dit geval peilen de toetsen Woordenschat naar de taalcompetentie binnen luisteren.</p> <p>De toetsen vinden aansluiting bij volgende doelen uit het doelenkader:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> – Informatie achterhalen in voor hen bestemde instructies – Taalbeschouwing: woordenschat: reflecteren op betekenissen.
9. <u>Wat doen de leerlingen?</u>	De toetsen van het eerste leerjaar bestaan uit 70 meerkeuzeopgaven met getekende antwoordalternatieven. De leerkracht biedt de instructie bij de opgaven mondeling aan en de leerlingen antwoorden door één van de hokjes bij de afbeeldingen in te kleuren. Bijvoorbeeld: ‘Dit noem je een kudde. Waar zie je een kudde? Kleur dat hokje maar in.’ De antwoordalternatieven voor het tweede leerjaar tot en met het zesde leerjaar bestaan uit woorden of korte zinnestjes die de kinderen zelf moeten lezen. Bij een digitale afname kunnen ze de antwoordalternatieven ook beluisteren.
10. <u>Waarvoor kan het instrument gebruikt worden?</u>	☒ Screening ☐ Diagnose ☒ Andere: volgsysteem
11. <u>Laat het instrument toe leerlingen te vergelijken?</u>	☒ Vergelijking mogelijk met andere leerlingen (normgerelateerde vergelijking) ☐ Vergelijking mogelijk met een drempel (criteriumgerelateerde vergelijking) ☐ Geen vergelijking normen De toetsscore van leerlingen op de toetsen voor Cito LOVS – Woordenschat wordt omgezet in een vaardigheidsscore . Deze vaardigheidsscore is een absolute maat die toelaat om kinderen doorheen hun schoolloopbaan te volgen. Deze scores bieden een fijne maat: ze registreren ook geringe verbetering. Deze vaardigheidsscore wordt gekoppeld aan een vaardigheidsniveau waardoor de resultaten van de leerling vergeleken kunnen worden met de resultaten van de leeftijdsgenoten van een landelijke referentiegroep. Het vaardigheidsniveau van de leerling wordt uitgedrukt in een cijfer van niveau I tot niveau V, volgens de nieuwe indeling. De oudere indeling van niveau A tot E wordt ook nog steeds vermeld in de handleiding. Deze informatie wordt ondergebracht in twee rapporten: het leerlingenrapport en het groepsrapport . Er zijn geen Vlaamse normen beschikbaar.
Criteria voor een goed evaluatie-instrument¹	
12. <u>Wat meet het instrument?</u>	De handleiding van LOVS Cito - Woordenschat geeft informatie over: ☒ Waarop ze zich baseerden voor het opstellen van het evaluatie-instrument (bijvoorbeeld eindtermen,

¹ Invulling van de concepten gebeurde op basis van de Studie naar de wenselijkheid en haalbaarheid van de invoering van centrale taaltoetsen in Vlaanderen in functie van gelijke onderwijskansen (CTO – KU Leuven, 2006) en de Visietekst Breed Evalueren (Steunpunt Gelijk Onderwijskansen, 2008).

	<p>ERK, etc.) en of het instrument m.a.w. representatief is voor de leerstof.</p> <p>De woorden in de opgaven weerspiegelen het mondelinge en schriftelijke taalaanbod in het eerste tot en met het zesde leerjaar (groep 3 tot en met 8), waarbij de woordenlijst 'Woorden in het basisonderwijs. 15 000 woorden aangeboden aan leerlingen' (Schrooten en Vermeer, 1994) het uitgangspunt vormde. Dit is een Nederlandse woordenlijst en bevat woorden die voorkomen onder andere in lesmethoden, jeugdboeken en in het taalaanbod van de leerkracht.</p> <p>☒ In welke mate het instrument aansluit bij de doelstelling die men vooropstelde.</p> <p>De toetsen Woordenschat meten het niveau van de woordenschat van leerlingen. De scores van de leerlingen zeggen veel over de ontwikkeling van de receptieve woordenschat en over de verschillen die er tussen leerlingen bestaan in zowel de breedte als de diepte van hun woordenschat. De breedte van de woordenschat betreft de omvang van de woordenschat, het beheersen van veel verschillende woorden. Bij een diepe woordkennis staat volgende vraag centraal: 'Hoe goed kent de leerling woorden of begrippen in relatie tot andere woorden en begrippen?'</p> <p>☐ Geen informatie over validiteit</p>
<p>13. <u>Is het instrument betrouwbaar?</u></p>	<p>De handleiding van LOVS Cito - Woordenschat geeft informatie over:</p> <p>☒ Betrouwbaarheid van de toetsafname</p> <p>De handleiding geeft algemene aanwijzingen voor de afname en ook specifieke aanwijzingen per afnamemoment. Bij het afnemen van de toets van het eerste leerjaar kunnen de leerkrachten het voorleesblad uit de handleiding gebruiken om instructies te geven aan de leerlingen. Vanaf het tweede leerjaar is er een uitgebreide basisinstructie maar gaan de leerlingen vervolgens zelf aan het werk.</p> <p>☒ De betrouwbaarheid</p> <p>☐ is eerder laag</p> <p>☐ is eerder middelmatig</p> <p>☒ is eerder voldoende hoog</p> <p>Voor elke toets van Cito wordt er een wetenschappelijke verantwoording opgesteld. Deze wordt voorgelegd aan de COTAN (Commissie Testaangelegenheden Nederland). Uit de gegevens van de</p>

	<p>wetenschappelijke verantwoording voor de toetsen van Cito LOVS – Woordenschat blijkt dat de betrouwbaarheid² voor deze toetsen eerder voldoende hoog is.</p> <p>☒ Betrouwbaarheid van de scoring De handleiding biedt per toets een analyseformulier aan met de goede antwoorden die leerkrachten kunnen gebruiken om de antwoorden te scoren.</p> <p>☐ Geen informatie over betrouwbaarheid</p>
<p>14. <u>In de praktijk?</u></p>	<p>In de handleiding van Cito LOVS gaat er bijzondere aandacht naar hoe de resultaten op leerlingen-, klas- en schoolniveau geïnterpreteerd en gebruikt moeten worden. De uniformiteit van afname laat geen willekeurige interpretaties van de toetsscores toe. Daarnaast voorziet de handleiding ook ondersteuning in leerlingenzorg voor leerlingen die slecht scoren op een toets. Het Cito LOVS baseert zich hiervoor op het cyclische proces van onderwijs op maat waarbij drie stappen onderscheiden worden: signaleren, analyseren en handelen. De leerkracht krijgt bij elk van deze stappen instrumenten aangereikt. Het Cito LOVS - Woordenschat voorziet de mogelijkheid om de resultaten op andere toetsen uit het LOVS ook in rekening te brengen. Bij tekorten op woordenschat kan je de resultaten van het LOVS begrijpend lezen meenemen in de analyse.</p>
<p>15. <u>Praktische haalbaarheid?</u></p>	<p>Het is mogelijk om de scores, de groepsrapporten, de leerlingenrapporten en het groepsoverzicht op te vragen via het Computerprogramma LOVS. Dit betekent tijdswinst aangezien dit niet meer handmatig dient te gebeuren. Alle scores, overzichten en rapporten kan je wel nog steeds handmatig op papier doen.</p>
<p>16. <u>Kritische reflectie op algemene kwaliteit</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Maakt deel uit van Cito LOVS, wat toelaat om het onderwijs op individueel, klas- en schoolniveau (schoolzelfevaluatie, dwarsdoorsnede, trendanalyse) te evalueren. – Voor elk leerjaar is een gedetailleerd pakket voorzien, met daarin handleiding, toetsmateriaal, registratieformulieren en inhoudsverantwoording. – In de handleiding wordt telkens ook ingegaan op het gebruik van de toetsen voor speciale leerlingen en in het buitengewoon onderwijs. – Door de gehanteerde meettechniek zijn de verschillende scores binnen een leerjaar en over de leerjaren heen onderling te vergelijken, wat toelaat om de ontwikkeling van leerlingen in kaart te brengen. – Steeds meerdere testmomenten per schooljaar (doorgaans halverwege en eind) met verschillende toetsen. – Aangezien de scores op de verschillende toetsen onderling te vergelijken zijn, is het mogelijk om

² Er worden voor de verschillende toetsen verschillende statistische coëfficiënten gebruikt. De betrouwbaarheidscoëfficiënten voor de verschillende toetsen van Cito LOVS – Woordenschat variëren van 0,81 tot 0,92.

leerlingen op maat te toetsen door adaptief toetsen of door het ontkoppelen van toets en afnamemoment; niet alle leerlingen in eenzelfde klas moeten dus op hetzelfde moment dezelfde toets krijgen en toch zijn de resultaten van de kinderen vergelijkbaar.

- Voordeel is dat het om genormeerde toetsen gaat, waardoor het mogelijk is om individuele leerlingen en de klas als geheel te vergelijken (indien op de geplande meetmomenten afgenomen, nl. halverwege en aan het eind van het schooljaar), maar dit wel enkel met een referentiegroep uit Nederland.
- Er wordt geen specifieke informatie gegeven over het normeringsonderzoek en over de leerlingen die daarin betrokken waren.
- De toetsen zijn methodeonafhankelijk.
- Er worden zeer concrete richtlijnen gegeven voor afname en interpretatie van de toetsen, wat de betrouwbaarheid wel groot maakt.
- De resultaten kunnen handmatig, maar ook aan de hand van een computerprogramma worden geanalyseerd. Aanwijzingen voor het gebruik van het computerprogramma zijn opgenomen in de handleiding.
- In de handleiding wordt gesteld dat de toetsen aangeven hoe goed leerlingen woorden die in het basisonderwijs aan bod komen beheersen en kunnen toepassen. Wat betreft het laatste doel (nl. kunnen toepassen) kan de bedenking worden gemaakt of dit daadwerkelijk wordt getoetst, aangezien taalproductie niet echt deel uitmaakt van de toetsen.
- Strategieën om de betekenis van woorden te achterhalen worden niet rechtstreeks getoetst.
- Interessant is wel dat zowel de betekenis van woorden wordt getoetst, alsook de betekenisrelaties tussen woorden.
- De toetsen zijn onafhankelijk van de taal- en/of woordenschatmethode.
- Het gaat telkens over vrij uitgebreide toetsen: 50 meerkeuze-opgaven in twee delen.
- Het gaat om een toets uit Nederland, en dat komt in bepaalde toetsitems wel tot uiting door het toetsen van eerder Nederlandse woorden.
- Een bedenking voor woordenschattoetsen in het algemeen: het gaat hier eigenlijk over een oceaan (woordenschat) waaruit een paar kleine en arbitraire staaltjes worden genomen en die getest worden (in dit geval 50 vragen). In het kader van breed evalueren geldt dan ook dat er in kaart moet gebracht worden hoe het zit met de woordenschatverwerving van de leerlingen en dit het liefst in zeer authentieke communicatiesituaties.

